

“Overvraag bedrijven niet, maar houd ze wel aangehaakt in het proces.”

EDWIN VAN DER LAND
ONTWIKKELT VOOR SPV DOCENT-
TRAININGEN VOOR DE NIEUWE
LEERWEG.

Hoe haal je als docent de praktijk binnen in je lesprogramma nu de nieuwe leerweg van start gaat. Edwin van der Land ontwikkelt vanuit de Stichting Platforms vmbo trainingen voor vmbo-scholen over alles wat komt kijken bij de Nieuwe leerweg: “Zo’n twee jaar geleden zijn we gestart met het ontwikkelen van docenttrainingen voor de Nieuwe leerweg. Samen met 6 à 7 andere onderwijsontwikkelaars hebben we een trainingsprogramma opgesteld voor de pilotscholen. Wilma Bredewold is aangesteld als projectleider en ik denk mee. Van oorsprong ben ik docent natuurkunde, 26 jaar werkzaam in het vak - en werkzaam op het Ubbo Emmius in Stadskanaal, een brede school met verschillende locaties die allemaal hun eigen niveau aanbieden.”

Van Technasium naar M-Tech

Van der Land begon als docent op de onder- en bovenbouw havo/vwo, maar kwam er gedurende zijn carrière achter dat zijn hart eigenlijk ligt bij het vmbo. Hij ziet de oorsprong van het nieuwe onderwijsprogramma in het Technasium dat ongeveer 15 jaar geleden ontstond in Groningen. Dit initiatief dat inmiddels helemaal is uitgerold over Nederland, was destijds bedoeld om vanuit het middelbare techniekonderwijs meer naar buiten te kijken: meer de praktijk in, langs bij bedrijven. Van der Land: “Een mooi programma, maar het was alleen gericht op havo- en vwo-leerlingen. Ik dacht waarom doen we zoiets niet ook voor vmbo-leerlingen uit de Gemengde en Theoretische leerweg - vroeger de mavo C en D?”

Van der Land ging op zoek naar mogelijkheden en vond in 2013 een subsidie via M-Tech, een mavo techniekproject: “Tijdens het ontwikkelen van ons eigen programma kwam ik er achter dat er in Nederland ook al

24 andere scholen waren die hetzelfde deden.”

Technologie & Toepassing

Samen met de SLO, het ministerie en de 24 scholen die meer praktijk in het onderwijs wilde brengen op mavo 3 en 4 niveau, werd de pilot Technologie & Toepassing (T&T) in het leven geroepen. Van der Land zat in de expertgroep en schreef ook mee aan het examenprogramma: “Toen de nieuwe leerweg pilot begon waren er al 36 T&T scholen. De Technologie & Toepassing pilot is nu zeven jaar verder. Het ministerie vond de opzet en resultaten van ons programma zo mooi (de problematiek van bedrijven de school binnenhalen) dat men het nu ook wil doorvertalen in de nieuwe leerweg”. De 36 T&T scholen doen ook allemaal mee in de pilot van de nieuwe leerweg, maar de nieuwe leerweg wordt niet alleen een verplicht aanbod als het gaat om de techniekrichting. Er zijn ook vier andere licentievrije praktijkgerichte programma’s (Zorg & Welzijn, Dienstverlening & Producten, Informatietechnologie

en Economie & Ondernemen). Daarnaast worden er ook nog een aantal licentiegebonden programma's ontwikkeld.

Training ook voor niet-pilotscholen

De nieuwe leerweg wordt nu vormgegeven in een pilot voor 140 Nederlandse scholen. Die zijn in augustus 2021 gestart met het aanbieden van praktijkgericht onderwijs voor leerlingen die daarvoor kiezen. Van der Land: "Om scholen hierbij te helpen hebben wij met de SPV allerlei trainingen ontwikkeld die docenten op weg kunnen helpen in het vormgeven van de Nieuwe leerweg. Dat gaat van het ontwikkelen van een echte visie op de Nieuwe leerweg en het concreet invullen van het onderwijsprogramma, tot nadenken over de nieuwe rol van de leraar, Loopbaanontwikkeling en Begeleiding (LOB), evalueren, examineren en toetsing en zaken als samenwerken met bedrijven en netwerken in de regio."

Nieuwe leerweg pilotscholen kunnen hierop intekenen, maar ook niet-pilotscholen mogen deelnemen aan de SPV trainingen. Van der Land: "Er waren zo'n 300 scholen die mee wilden doen in de pilot - maar er was slechts plek voor 100 nieuwe scholen - dus daarom richten wij onszelf expliciet op alle scholen. De nieuwe leerweg betekent een echte grote verandering - en scholen moeten alles zelf invoeren."

Lesstof maken uit praktijkvragen

SPV biedt een basistraining aan, maar er zijn ook verdiepende modules. Zelf is Van der Land bezig met het thema 'samenwerken en netwerken': "Al bij de basistraining kijken we samen met docenten hoe je als school aan opdrachten komt uit het bedrijfsleven. En ook hoe je praktijkopdrachten op een goede manier omzet in lesmateriaal, waar een leerling iets mee kan. Voor veel docenten is dat een nieuwe vaardigheid. Hoe kun je bij een bepaald idee een bedrijf zoeken en vanuit een concreet probleem echt goede lesstof maken? Dit blijkt in de praktijk soms lastiger dan het lijkt."

tekst Jaime Donate Fotografie Hetty van Oijen website www.bijbscholingvmbbo.nl

Van der Land merkt dat cursisten vaak echt zitten te springen om een antwoord op de vraag hoe krijg ik een opdracht? "Wanneer je gewoon bij een bedrijf langsgaat en vraagt: 'heb je een probleem?' loop je meestal vast. Bedrijven hebben vaak helemaal geen tijd voor dit soort dingen, dus je moet ze echt meenemen in het verhaal, of zelf vooronderzoek doen. Je kunt als docent lokale media gebruiken om op ideeën te komen."

Leerlingen maken zuiveringsinstallatie

Een voorbeeld uit zijn eigen praktijk? "Zelf las ik in de lokale krant dat er in Stadskanaal milieuvriendelijke huizen moesten worden gebouwd, waarbij douchewater kon worden hergebruikt. Met dat verhaal ben ik toen naar een lokaal installatiebedrijf gegaan met de vraag of ze wilden meedenken over een opdracht. Dat vonden ze wel leuk."

Samen met het betrokken installatiebedrijf zette Van der Land het vraagstuk rondom het zuiveren van douchewater om in kleinere deelopdrachten: "Grote vragen opknippen in kleine behapbare opdrachten is nodig om tot echt geschikt lesmateriaal te komen. We begonnen met de vraag: hoe maak je een emmer met slootwater schoon? Leerlingen gingen overal langs: bij de scheikunde- en biologieleeraar, op het internet. Daarna bezochten we de lokale waterzuiveringsinstallatie. Met die kennis over filtertechnieken maakten de leerlingen een werkend schaalmodel waarmee vies water werd gefilterd. Heel erg leuk - en het werkte!"

Bij de presentatie op school was ook het betrokken installatiebedrijf aanwezig. De kunst van het betrekken van bedrijven volgens Van der Land: overvraag bedrijven niet, maar houd ze wel aangehaakt in het proces: "Nu ben ik bezig met het ontwikkelen van een docenttraining over het inrichten van een effectieve leeromgeving. Voor de nieuwe leerweg heb je namelijk een aparte ruimte nodig met verschillende soorten werkplekken, voor overleg, voor werken met de computer - maar ook een ruimte om te kunnen werken aan schaalmodellen en ideeën uit te werken tot prototypen. Deze training ga ik in februari geven. Ik heb er nu al zin in!"

Is jullie onderwijs al up-to-date?

#NieuweLeerweg

Je team en docenten kunnen up-to-date blijven voor #NieuweLeerweg, door scholing te volgen via Bijbscholingvmbbo.nl. Op onze website staat een aanbod zowel voor scholen die nog aan het begin van de voorbereiding staan, als voor docenten die al weten welk praktijkgericht programma ze gaan geven.

>BLIJF UP-TO-DATE